

Evalueringsrapport:

Når den unge flytter "hjemmefra"

Udslusningsmodel for unge anbragt på døgninstitution

Evalueringsrapporten er udgivet juli 2002 af:

Ny Møllegård
Åsumvej 21
5240 Odense NØ.
Tlf. 66 12 49 30.

Evaluator:

SUELL Team
Holmevangen 20
8270 Højbjerg.
Tlf. 21449686.
www.suellteam.dk

Læsevejledning

Rapporten indeholder hovedafsnit vedr. projektets baggrund, evalueringsmetode, databearbejdning, samlede konklusioner og evaluators perspektiver. Evalueringsrapporten kan - for den hurtige læser - læses fra de samlede konklusioner (side 22).

Indholdsfortegnelse

Indledning	1
Præsentation af Ny Møllegård	1
Projektets baggrund	2
Formål	2
Evalueringsmetode	2
Projektets resultater og erfaringer	4
1. Udslusningsmodellen på Ny Møllegård - fakta	4
2. Hvad betyder udslusningsmodellen for kontaktpersonerne?	4
2.1 Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?	4
2.2 Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?	6
2.3 Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?	10
2.4 Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?	11
2.5 Kontaktpersonernes vurdering af udslusningsmodellen	11
3. Hvad betyder udslusningsmodellen for de unge?	12
Hvem er de unge?	13
3.1 Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?	13
3.2 Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?	14
3.3 Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?	18
3.4 Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?	19
3.5 De unges vurdering af udslusningsmodellen	19
3.6 Hvad ønsker du unge sig af fremtiden?	20
4. Forstanderens kommentarer og perspektiver	20
Sammenskrivning og evaluators konklusioner og vurderinger	22
Perspektiver (evaluator)	27

Bilag:
Spørgeramme vedr. de unge og kontaktpersonerne.

Indledning

Juli 1999 iværksatte Ny Møllegård i samarbejde med Fyns Amt projekt: "Når den unge flytter "hjemmefra" – udslusningsmodel for unge anbragt på døgninstitution". Projektet er støttet af Socialministeriets Børne- og Familiepulje med kr. 594.900.

Projektets varighed har været 30 måneder, og afsluttedes således december 2001.

Præsentation af Ny Møllegård

Ny Møllegård er beliggende i den nordøstlige del af Odense i skønne landlige omgivelser og dog tæt på Odense centrum. Bygningerne er en stor trelænget tidligere landbrugsejendom, der er smukt og funktionelt indrettet.

Ny Møllegård har driftsoverenskomst med Fyns Amtskommune, og tilknyttet Ungdommens Vel - KFUM og KFUK's Børne- og ungdomsforsorg¹.

Ny Møllegård er et hjem for unge i alderen 14-20 år. De unge, Ny Møllegård modtager, er socialt-, familiært- og følelsesmæssigt truede på grund af omsorgssvigt, der skyldes problemer i familien som skilsmisse, forskellige samlevende, diverse misbrug, incest, psykiske problemer m.v.

Målet i behandlingsarbejdet er at understøtte den enkelte unges udvikling i et så tæt samarbejde med forældrene som muligt med henblik på, at den unge sikres så gode opvækstvilkår som muligt. Målet er gennem samtale, samvær og handling at påvirke de unge til at have respekt for andre mennesker, give dem livslyst og skabe udvikling til selvstændighed, så de kan klare en selvstændig tilværelse i egen bolig og med uddannelse eller job.

I arbejdstilrettelæggelsen lægger Ny Møllegård stor vægt på, at samværet med de unge prioriteres højt, samt en stor grad af stabilitet og regelmæssighed i personalegruppen. Dette er efter Ny Møllegårds opfattelse en forudsætning for at opnå gode resultater i arbejdet med de unge. De unge inddrages i planlægningen af deres ophold på Ny Møllegård og kan sige nej til en given behandling. Alle unge får ved indflytningen tilknyttet en kontaktpædagog, der er tovholder i samarbejdet med den unge, familien, socialforvaltningen m.fl. Ny Møllegård bestræber at have et godt samarbejde med forældrene og familien på trods af, at dette ofte kan være et meget vanskeligt og tidskrævende arbejde.

¹ Ungdommens Vel - KFUM og KFUK's børne- og ungdomsforsorg: Ungdommens Vel blev stiftet i 1906 og foreningens formål er på kristen grund at yde en diakonal og social indsats blandt vanskeligt stillede børn og unge. Foreningen, der er landsdækkende, driver døgninstitutioner, efterskoler, bo- og væresteder og caféer med frivillig arbejdskraft, og har inden for en årrække arbejdet med udvikling af nye projekter, hvor nøgleordene er pædagogisk metode- udvikling, netværksopbygning, frivillighedspleje, kvalitetsmåling/ styring, tværfagligt samarbejde, uddannelse m.v. Ungdommens Vels arbejde bygger på 3 nøgleord: Tillid, respekt og kærlighed.

Projektets baggrund

Loven om social service åbnede januar 2000 mulighed for at yde efterværn til vanskeligt stillede unge udover deres 18 år og op til de er 23 år jf. § 62a, stk. 3 og 4.

Ny Møllegård etablerede i den ene længe på gården en udslusningslejlighed, hvor de unge kunne "øve" sig på en voksentilværelse, og man ønskede med projekt "Når den unge flytter hjemmefra" at udvikle og afprøve en udslusningsmodel, hvor hver enkelt ung fik tilknyttet en kontaktperson.

Forud for projektudviklingen havde Ny Møllegård arbejdet i projekt: "Personaleudvikling på Ny Møllegaard" støttet af Socialministeriet og Fyns Amt, hvor formålet var: "At udvikle og justere samarbejdsrelationerne i en medarbejdergruppe, der har stor erfaring og ekspertise i arbejdet med vanskeligt stillede unge, men som ikke har fået opdateret den fælles viden systematisk". (Evalueringsrapport er udgivet foråret 2002). Projektet betød, at kontaktpædagogerne, særligt gennem projektarbejdet med relationerne til de unge, både personligt og fagligt var "klædt på" til at varetage opgaven som kontaktperson for de unge i udslusningsfasen. Projekt "Personaleudvikling på Ny Møllegård" indeholdt også en analyse foretaget af Fyns Amt, hvor de unge blev spurgt om, hvad der er godt eller dårligt på Ny Møllegård, hvad der er vigtigt for dem, deres tanker om fremtiden m.v.

Denne analyse har ligeledes været med til at skabe fundamentet for projekt "Når den unge flytter hjemmefra".

Formål

Formålet med projekt "Når den unge flytter hjemmefra" var at udvikle en udslusningsmodel, hvor de unge blev tilbudt en kontaktperson samt ekstern bomulighed - stadig som en del af opholdet på Ny Møllegård, og hvor kontaktpersonen blev tilknyttet den unge fra det tidspunkt, hvor hun/han overvejede at flytte "hjemmefra", og indtil den unge havde opnået en social- og arbejdsmæssig integration.

19 unge har deltaget i projektet.

Evalueringsmetode

Projektet er løbende blevet evalueret af forstander, kontaktpersonerne og den unge ud fra den handleplan, der blev besluttet ved indgåelse af aftale om deltagelse i udslusningsmodellen.

SUELL Team ved Dorthe Suell har varetaget den afsluttende eksterne evaluering og rapportskrivning.

Evalueringsrapporten har skullet vurdere, hvorvidt og hvordan projektets formål er nået.

Dataindsamlingsmetoden har været enkeltinterview med delvis struktureret spørgeramme (se venligst bilag for spørgerammer) foråret 2002 af 3 unge, hvor 2 var indskrevet på Ny Møllegård med en differentieret ydelse² og 1 havde afsluttet et udslusningsforløb samt 4 kontaktpersoner og forstanderen. Hvor de interviewede kontaktpersoner havde erfaringer fra andre udslusningsforløb, er erfaringer herfra medtaget i det omfang det har været relevant i forhold til projektets formål.

Derudover har relevante erfaringer og resultater fra evalueringsrapporten vedr. projekt "Personalepolitik på Ny Møllegård" og fra analysen vedr. de unge foretaget af Fyns Amt indgået i databearbejdningen.

Ud fra projektformålet er databearbejdningen struktureret omkring følgende fokusområder:

1. Udslusningsmodellen på Ny Møllegård – fakta

Databearbejdning fra interview med kontaktpersonerne.

2. Hvad betyder udslusningsmodellen for kontaktpersonerne?
 - 2.1. Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?
 - 2.2. Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?
 - 2.3. Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?
 - 2.4. Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?
 - 2.5. Kontaktpersonernes vurdering af udslusningsmodellen.

Databearbejdning fra interview med de unge

3. Hvad betyder udslusningsmodellen for de unge?

Hvem er de unge?

 - 3.1. Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?
 - 3.2. Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?
 - 3.3. Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?
 - 3.4. Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?
 - 3.5. De unges vurdering af udslusningsmodellen.
 - 3.6. Hvad ønsker de unge sig af fremtiden?

Databearbejdning fra interview med forstander.

4. Forstanderens kommentarer og perspektiver.

Efter databearbejdningen præsenteres projektets konklusioner og evaluators kommentarer samt perspektiver.

² Dvs. der indgås aftale med kommunen om betaling for et antal kontaktpersontimer i kombination med en reduceret betaling for indskrivning på Ny Møllegård.

Projektets resultater og erfaringer

1. Udslusningsmodellen på Ny Møllegård - fakta

I projektperioden etablerede Ny Møllegård en udslusningslejlighed i en af gårdens længer, hvor de unge kunne bo selv og øve sig på en selvstændig tilværelse. Samtidig fik Ny Møllegård mulighed for at råde over 2 lejligheder/værelser i Odense.

Udslusningsmodellen har også indeholdt et tilbud til de unge om tilknytning af en kontaktperson samt ekstern bomulighed - stadig som en del af opholdet på Ny Møllegård, og hvor kontaktpersonen har været tilknyttet den unge fra det tidspunkt, hvor den unge overvejede at flytte "hjemmefra", og målet var: Indtil den unge selv "gav slip", og kunne klare sig uden støtte fra kontaktpersonen.

Hver ung har haft en kontaktperson til rådighed ca. 10 timer pr. mdr. Samtlige kontaktpersoner overskrider de 10 timer pr. mdr. og som en af de interviewede sagde: "Så bilder jeg mig ind, at jeg ikke arbejder så meget i andre perioder".

Kontaktpersonerne er rekrutteret blandt Ny Møllegårds personale, og har primært været de kontaktpædagoger, som de unge kender og har haft siden indskrivning, hvilket kontaktpersonerne finder er den optimale løsning. Der kan ikke købes personale udefra til denne funktion.

Forstander Knud Rasmussen har i projektperioden ydet supervision og sparring til kontaktpersonerne efter behov. Derudover har kontaktpersonerne deltaget i interne kurser på Ny Møllegård i forbindelse med projekt "Personalepolitik på Ny Møllegård". Kontaktpersonerne har ikke haft ønske om særlige kurser i forbindelse med projektet.

Det har været nødvendigt for kontaktpersonerne at kunne modtage supervision og sparring, særligt omkring problemstillinger som "mine normer contra de unges normer". Kontaktpersonerne oplever dagligt at skulle forhandle med de unge om etik og moral, og dilemmaet består i ikke at overføre egne normer og værdier til de unge, men lade den unge selv finde frem til de værdier og normer, der er acceptable for dem selv (som de har det godt med) og for de mennesker, som de omgås. Det kan også være et dilemma ikke at omklamre den unge, men at give den unge plads til en nødvendig frigørelses- og selvstændighedsproces.

2. Hvad betyder udslusningsmodellen for kontaktpersonerne?

2. 1. Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?

Som en kontaktperson udtrykker det: "Jeg er der altid".

Man skal ikke mase på eller være overbeskyttende og omklamrende, når man vil give de unge ansvar og give dem deres eget liv. De unge skal selv prøve at løse deres problemer.

Man skal turde være sig selv, og ikke gemme sig bag regler og floskler. Man skal turde sige til og fra, og turde snakke om problemerne. Man skal altid tro på og have tillid til den unge.

Man skal som person være troværdig og bruge sig selv som person. De unge spørger til kontaktpersonernes familier, og så bliver der snakket om det. F.eks. hvad der har været svært for kontaktpersonen i barndommen.

Man skal kunne yde omsorg på en sådan måde, at de unge opfatter omsorgen som betingelsesløs.

Kontaktpersonerne skal overholde indgåede aftaler og være der til tiden - holdningen med "det er lige meget" holder ikke, hvilket de unge heller ikke synes om.

Der skal være tid til lange og masser af samtaler - teenagere har brug for at lade tankerne flyve og sætte ord på, og at nogle vil lytte til drømmene og hvad der har været svært. Det handler om at tage samtalerne, når lejligheden byder sig og lade kontoret flyde.

Det kræver psykisk overskud at være kontaktperson, opbakning fra familien og at man oplever succeshistorier. F.eks. at se de unges glade smil eller når en ung kan sige, at man ser træt ud og henter en kop kaffe og giver én et knus. Eller når den unge inviterer kontaktpersonen ud at spise.

At være erstatningsfar- eller mor?

En kontaktperson har oplevet, at den unge betragter kontaktpersonen som mor. Kontaktpersonen har det svært med det, men sådan ser den unge kontaktpersonen. Det har afstedkommet tvivl hos kontaktpersonen, om det er det rigtige han/hun gør.

De unge bliver klar over, hvordan deres eget forløb har været - at de er blevet tvunget væk fra hjemmet. De fik ikke lov til at være sammen med deres forældre, og oplever at de har lidt et tab og mistet år af deres liv. Det de har tabt, forsøger de at opnå gennem kontakten til kontaktpersonen. Kontaktpersonerne kan ikke erstatte far og mor, men kan give de unge en ballast, så de kan klare de ting, de kommer ud for, ved at vise, at kontaktpersonen er der, når de har brug for det.

De unge bliver som kontaktpersonernes plejebørn.

Omkring at åbne sit private hjem for de unge, så kræver det mange overvejelser. Vil den unge f.eks. respektere reglerne i hjemmet? De unge kan have brug for at overnatte, hvilke kontaktpersonerne har ladet de unge gøre. En anden kontaktperson lader muligheden om at invitere den unge hjem stå åben for, når den unge virkelige er i en problematisk situation. En anden kontaktperson ønsker ikke at åbne sit hjem.

2.2 Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?

Idegrundlaget i udslusningsmodellen var med baggrund i Ungdommens Vel's formål, samt ud fra Servicelovens målsætning og bestemmelser vedr. børn og unge, at kvalificere den kontakt og de metoder, der er afgørende for:

- ☞ At overskueliggøre den unges livssituation og reelle vilkår
- ☞ At de unge erkender og anvender de ressourcer de har, konstruktivt. Trods store omsorgssvigt er de ikke svage, de indeholder mange ressourcer, som de ikke har kunnet anvende positivt.
- ☞ At den unge kommer i "normale" aktiviteter, så det bliver overkommeligt, overskueligt og positivt at deltage.
- ☞ At den unge ansvarliggøres for egen livssituation.

Motivationsteori, relationspædagogik og involveringspædagogik har været inspirationskilderne. Praksis har med erfaringer fra projekt "Personalepolitik på Ny Møllegård", taget udgangspunkt i at stille sig til rådighed og tage udgangspunkt i en ligeværdig dialog og den unges ressourcer.

I projektet har kontaktpersonen haft følgende arbejdsopgaver og roller:

Støtte den unges personlige udvikling

Kontaktpersonen har skullet skabe et rum, hvor den unge har kunnet føle sig tryk nok til at bruge kontaktpersonen som vejleder (identifikationsmodel) i sin hverdag, og kontaktpersonerne har skullet støtte den unges personlige udvikling, således at den unge kan løsrive sig fra Ny Møllegård og kontaktpersonernes støtte, samt blive modtaget og accepteret i et uddannelses- eller jobforløb, i foreningslivet osv.

Kontaktpersonens funktion er at bringe orden i den unges tanker og finde balancerne i den unges liv i de mange problematikker.

Når de unge har oplevet troværdige voksne på Ny Møllegård, så ved de unge, at de troværdige voksne findes udenfor, og de tør brug andre voksne.

De unge har oplevet, er kontaktpersonerne altid har været der for dem. Kontaktpersonerne har vedholdende stillet op, når det har været svært. De unge har kunnet ringe til kontaktpersonerne døgnet rundt (hvilket kontaktpersonerne ikke oplever, at de unge har misbrugt).

Kontaktpersonerne skal til stadighed give de unge en tro på, at de er gode nok og at de godt kan. Når de unge tror på at de er gode nok, så kan de klare deres eget liv. Så er det ikke nødvendigt med offentlige hjælpeforanstaltninger eller en klientgørelse.

De unge skal hele tiden have mulighed for at komme på Ny Møllegård eller ringe og spørge/snakke, og blive bekræftet i, at de er gode nok.

Kontaktpersonen skal ikke løse problemerne for de unge, men gennem spørgsmål få de unge til selv at erkende behovet for ændringer og selv

komme frem til konklusioner omkring deres problemer, hvor kontaktpersonen støtter den unge i at vælge og gennemføre den bedste løsning. Kontaktpersonen skal være bevidst om selv små ting, der kan have betydning.

F.eks. omkring hvad den unge vil acceptere i et forhold til sin kæreste - at vedkommende evt. har et rusmiddelmisbrug. Hvordan har den unge det med det? - er den unge klar over, hvad det indebærer osv. Det kræver mange diskussioner og samtaler om, hvad den unge giver af sig selv og hvad hun/han får igen.

Kontaktpersonerne oplever som noget positivt, at de unge har opgivet at få kontaktpersonerne til at fortælle, hvad de skal gøre. Kontaktpersonens opgaver bliver hele tiden at huske på, hvad der er sket i de forskellige situationer og relationer, og sikre at udviklingen sker i den unges tempo, og når den unge er klar.

Kontaktpersonen skal være klar over, hvordan han/hun ser sig selv som normsætter og rollemodel. Kontaktpersonen kan komme med gode historier fra sit eget liv som den unge kan forholde sig til og bruge.

Eks.: En ung kunne godt se, at hun måtte have gjort sin mor ondt som teenager, hvilket afstedkom mange drøftelser om børneopdragelse og hvordan hun kunne undgå at hendes barn kom i opposition til hende. Kontaktpersonen skulle hele tiden være bevidst om egne normer og erfaringer.

Det kan være problematisk som kontaktperson at komme i den situation, at man er med til at fastholde de unge i negative og destruktive mønstre, da de gennem samtalerne får læsset af og overskud til igen at kunne klare en periode med store problemer.

Ofte har kontaktpersonerne lyst til at ringe til de unge og sige, at "nu skal du se at komme videre og gøre sådan og sådan". Kontaktpersonen kan se, hvad der er bedst for den unge. Hvis kontaktpersonen siger dette, kan det godt være at den unge lytter og ændrer handlingsmønstre, men efter en kort periode er den unge tilbage igen i de gamle mønstre og har ikke selv erkendt behovet for ændringer. Og så har man som kontaktperson brændt nogle broer, og det kan være svært at genoprette det gode forhold til den unge.

Kontaktpersonerne må respektere, hvad de unge synes er et værdigt liv. Hvis man kan se at de trives, så må man acceptere den måde, de lever på.

Det er en balance at få de unge til at være sig selv og være trygge. Det giver de unge tryghed, at kontaktpersonen indgår aftaler om, hvornår kontaktpersonen kommer igen, og at den unge altid kan ringe.

Man må ikke gøre de unge afhængige af kontaktpersonen, det må ikke blive en følelsesmæssig omklamring.

Nogle gange må kontaktpersonen også tage sig af kærestens forhold.

Netværksskabelse

Kontaktpersonen har skullet opbygge et stabilt og bæredygtigt netværk sammen med den unge ved at tage kontakt til uddannelsesstederne, fritidsaktiviteterne, foreninger, familien m.v. Evt. styrke den unges kontakt med familien, i samtykke og sammen med den unge.

Men de unge har meget få personer i deres netværk, og de har i perioder kun kontaktpersonen og medarbejderne på Ny Møllegård. Deres netværk er forældrene og unge de har mødt på Ny Møllegård. Få unge formår at etablere et netværk, når de flytter ud f.eks. i forbindelse med uddannelse. Kontaktpersonerne ser i enkelte tilfælde, at de unges kontakt med familien forbedres.

Det er meget nemt at gro fast på Ny Møllegård, hvor de unge har været vant til, at der altid er "nogen hjemme", og hvor man altid har været sammen med andre. Det er en meget, meget svær overgang at skulle bo selv, hvorfor Ny Møllegård altid er "åben", så de unge har mulighed for at komme forbi.

Kontaktpersonerne forsøger at samle de unge til fællesspisninger på Ny Møllegård eller i deres private hjem. Kontaktpædagogerne ringer til de unge, og spørger om de kommer til middag på Ny Møllegård. De unge får et anstrøg af at være egne børn.

De unge skal presses til at deltage i fritidsaktiviteter. Kontaktpersonerne viser de unge fritidsaktiviteter f.eks. ved at kobler de unge sammen med andre unge, der deltager i en fritidsaktivitet. Men de unge har svært ved at være i sociale sammenhænge. Hvis de unge ønsker det, så tager kontaktpersonen med til fritidsaktiviteter. Ny Møllegård har mulighed for at betale halvdelen af kontingentet i en klub. Men det er meget svært at få de unge til at dyrke sport.

Kontaktpersonerne er opmærksomme på opslag om aktiviteter i lokalområdet, som de unge kan deltage i. Kontaktpersonerne opfordrer de unge til at invitere gæster og spørger dem f.eks. om, hvem der skal se deres nye bolig, og forsøger på den måde, at få de unge til at bruge deres kontakter. Hvis de unge finder en kæreste, så kan kærestens netværk evt. blive den unges netværk.

Kontaktpersonerne skal forsøge at få de unge i uddannelse og beskæftigelse og hjælpe de unge med at være og blive der. Kontaktpersonerne har hele tiden kontakt til skole eller arbejdsplads, for at sikre at de unge passer deres uddannelse eller arbejde.

Iværksætte og deltage i aktiviteter

En anden opgave for kontaktpersonerne er at iværksætte og deltage i aktiviteter sammen med den unge. Fra projektbeskrivelsen: "Når man skal forandre sammen med de unge, skal aktiviteterne opleves som meningsfyldte og være af en sådan karakter, at det giver selvværd og selvtillid".

Når kontaktpersonerne er sammen med de unge, består aktiviteterne i at gå ud at spise og få snakket, gå på shoppingture, kigge på tøj, gå i solarium, tage med på familiebesøg, kontaktpersonen bliver inviteret hjem til kaffe, hvis den unge f.eks. har fået en ny ven eller kæreste, den unge kan have brug for hjælp til at udfylde skemaer til det offentlige osv.

Nogle gange kan det at komme ud og spise, kigge i et spisekort, sidde med kniv og gaffel osv. være en overvindelse for de unge, men de vil gerne ud og være sammen med kontaktpersonerne på denne måde.

Derudover er der telefonsamtalerne om dagligdags ting, og møderne, når den unge har behov for at mødes med kontaktpersonen omkring konkrete og/eller akutte problemer.

Det kan både være den unge og kontaktpersonen der tager initiativ til en aktivitet.

Aktiviteterne sker på de unges præmisser og det er de unge der vælger aktivitet - evt. som forslag fra kontaktpersonen. Man kan som kontaktperson ikke tvinge de unge.

Kontaktpersonerne kan opleve at måtte sige, at de har brug for at gøre det arbejde, de står midt i færdigt, før de kan komme ud til den unge, hvilket de unge accepterer.

Kontaktpersonerne kan på baggrund af deres pædagogiske erfaringer se, når aktiviteterne er meningsfyldte for de unge.

Støtte og vejlede den unge i dagligdagens gøremål

Kontaktpersonerne skal stå til rådighed for problemløsning både omkring praktiske og sociale forhold.

Kontaktpersonerne oplever, at de er med "hele vejen rundt". Lige fra kontakten til det offentlige og til følelsesmæssige forhold.

Banaliteter kan blive til store problemer, hvis en ung f.eks. har læsevanskeligheder, hvis der er problemer med at betale husleje, hvis den unge er blevet sagt op, breve fra skattevæsenet osv.

Andre problemer kan være kærestesorger eller sygdom i familien.

De unge skal selv styre deres økonomi og har råderet over flere penge end de er vant til. De skal selv sikre, at der er penge til de faste udgifter, hvilket kan give problemer.

At arbejde i de unges hjem

Når kontaktpersonerne arbejder i de unges hjem, får de et andet forhold til de unge.

Kontaktpersonerne skal respektere, at det er de unges liv og hjælpe, når de har brug for det. Man skal ikke mase sig på, og f.eks. komme på besøg uanmeldt. De unge skal "prøve til" i deres nye liv og kontaktpersonerne skal hjælpe med at løse problemerne, når de opstår (for de opstår).

Kontaktpersonerne skal ikke komme med løftede pegefingre og f.eks. sige at boligen roder. De unge ved det godt selv. Man må tie stille og sætte sig ned og snakke. Man har en helt anden rolle på Ny Møllegård, hvor man går ind på deres værelse og kan tillade sig at stille krav. Når man arbejder som kontaktperson arbejder man på de unges vilkår og skal respektere deres livsstil.

En kontaktperson fortæller om en ung pige, der fik et barn, hvilket gav kontaktpersonen en ny rolle, da han/hun skulle reagere og indberette, hvis barnet ikke trivedes. Det blev gjort den unge klart, og hun kunne have sagt kontaktpersonordningen fra, men det gjorde hun ikke. Hun havde tillid til kontaktpersonen og var tryk ved at han/hun kom i hendes hjem.

2.3 Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?

Frigørelsesprocessen er en balancegang, som er startet lang tid før, de unge er kommet i udslusning. De unge er gennem udslusningslejligheden og botræning på Ny Møllegård blevet forberedt, men det kan være svært at skulle være alene og overskue de mange nye opgaver.

I starten af udslusningen har de unge ingen holdninger og meninger omkring det at bo og klare sig selv og spørger kontaktpædagogen: Hvad synes du? Kontaktpædagogen må tage ansvar og give de unge en tro på, at de kan godt, samtidig med at mere og mere skal overlades til de unge. Kontaktpersonerne indgår aftaler, der giver mere og mere plads til de unge.

Senere i forløbet handler det om at tage holdningssnakke. Den unge har brug for forvisning om, at holdningerne kan bære og få mulighed for at argumentere. Kontaktpersonens opgave er at spørge ind, være en person den unge kan spille bold op ad, og forsøge at skabe systematik i den unges tanker.

Kontaktpersonen kan se, når det går den rigtige vej ved at den unge selv træffer beslutninger og selv tager de rigtige valg. F.eks. at en ung kan passe, pleje og tage ansvar for sit barn og er økonomisk ansvarlig. Der er også penge til sidst på måneden, hvis der f.eks. er brug for medicin til barnet.

I frigørelsesprocessen oplever kontaktpersonerne, at der går længere og længere tid imellem at de unge har brug for dem.

Kontaktpersonerne finder, at der kan gå meget lang tid før resultaterne kan ses og at den unge frigør sig fra kontaktpersonen.

2.4 Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?

Lovgivningen åbner mulighed for at tilknytte kontaktpersonen til den unge indtil hun/han fylder 23 år.

Kontaktpersonerne oplever, at de unge er bevidste om denne grænse, og kan være bekymret for, hvad der skal ske bagefter.

Kontaktpersonordningen var tænkt at skulle vare ved, så længe den unge selv ønsker det. De unge er meget forskellige, har forskellige problemer og det er individuelt, hvor lang en periode de har behov for.

Kontaktpersonerne oplever både unge, der giver slip af sig selv og andre der "hænger på", og ikke siger fra. De unge ved f.eks. godt, at hvis de flytter langt fra Odense, så må ordningen ophøre.

En af kontaktpersonerne vil om nødvendigt fortsætte med at være i kontakt med den unge på privat plan, således, at den unge stadig kan ringe, når der er problemer, i håbet om at den unges frigørelsesproces kan fuldendes.

De unge, der er helt udskrevet fra Ny Møllegård ringer stadig til Ny Møllegård og spørger efter deres kontaktperson, hvis der er problemer. Denne tilknytning opfatter kontaktpersonerne positivt. De unge bruger Ny Møllegård som andre unge ville bruge deres barndomshjem.

2.5 Kontaktpersonernes vurdering af udslusningsmodellen.

Kontaktpersonerne oplever udslusningsmodellen som praktiseret i projektperioden som god og velfungerende. Kontaktpersonerne udtrykker tilfredshed med at det er muligt at bevare kontakten til de unge til de er 23 år, men udtrykker bekymring for tiden herefter.

Det kræver engagement og megen energi at være kontaktperson, de unge kan straks mærke, hvis man ikke "vil" dem. Hvis man ikke har dette engagement, så skal man hellere undlade at være kontaktperson.

Kontaktpersonerne vurderer, at udslusningsmodellen virker for de unge, da de ikke "fyrrer" kontaktpersonerne, og ikke vil fraflytte Ny Møllegård uden en kontaktperson. De unge efterspørger selv modellen. Udslusningsmodellen har den sidegevinst, at de unge i udslusning, som besøger Ny Møllegård, viser deres gode forhold til kontaktpersonen, hvilket får de indskrevne unge på Ny Møllegård til at tænke, at "pædagoger måske godt kan bruges".

Fleksibilitet i udslusningsmodellen, forstået som muligheden for at stå til rådighed døgnet rundt og med mulighed for at andre kan tage over, er nødvendigt, når de unge står i akutte problemer.

Det er nødvendigt med mulighed for supervision.

Der er behov for at kunne råde over 3-4 lejligheder til de unge, men processen med at skulle finde en bolig er også lærerig.

Udslusningsmodellen kræver flere ressourcer i form af flere timer pr. mdr. Kontaktpersonerne halter sig igennem, fordi de er moralsk forpligtede, og ikke kan eller vil svigte de unge.

Man skal forvente forløb på mindst 5-6 år og måske endnu længere til frigørelsesprocessen.

Kontaktpersonerne finder, at det vil være ærgerligt, hvis udslusningsmodellen ikke kan fortsætte. Hvis man vil bryde de unges mønstre, så kræver det langsigtet relationsarbejde både på det personlige og professionelle plan.

3. Hvad betyder udslusningsmodellen for de unge?

For den enkelte unge var formålet:

- ☞ At imødekomme den unges behov for en kontinuerlig fast voksenkontakt, som rækker udover opholdet på institution.
- ☞ At støtte og hjælpe den unge i udslusningsperioden inden tingene bliver så kaotiske, at den unge kommer i en afmagssituation.
- ☞ At støtte den unge i at opbygge nære relationer.
- ☞ At støtte den unge i at tage ansvar for eget liv
- ☞ At støtte til at skabe forandringer, der får afgørende indflydelse for den unges senere liv
- ☞ At støtte den unge til en kontakt med sine forældre, arbejde, skole m.v..
- ☞ At hjælpe unge i overgangen fra et ophold på en døgninstitution til et liv i egen bolig.

Databearbejdningen fra interviewene med de unge er struktureret ud fra følgende fokusområde (i lighed med databearbejdningen for kontaktpersonerne):

Hvem er de unge?

1. Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?
2. Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?
3. Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?
4. Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?
5. De unges vurdering af udslusningsmodellen
6. Hvad ønsker de unge sig af fremtiden?

Hvem er de unge?

En ung pige er 20 år og fødte januar i år en datter. Lige nu er hun på 1 års barselsorlov. Den unge var midt i at tage HF, da hun gik på barsel. Hun vil fortsætte på HF efter barselsorloven. Den unge har boet på Ny Møllegård i 1,5 år og har boet alene sammen med sin datter i 2,5 år.

Der er indgået aftale om en kontaktpersonordning med differentieret ydelse.

En anden unge pige er 20 år og uddanner sig gennem Den Frie Ungdomsuddannelse. Hun har boet på Ny Møllegård i 4,5 år og har boet alene i lidt over et år. Den unge fik en ny kontaktperson for 2 mdr. siden - dog en person, som hun kendte godt på Ny Møllegård. Den unge er indskrevet med differentieret ydelse.

Den tredje unge pige har afsluttet sin kontaktpersonordning. Hun er 18 år og er p.t. sygemeldt fra sit arbejde i Bilka på 11. måned. Hun har boet på Ny Møllegård siden hun var 14 år, hvorefter hun boede i et halvt år i en af Ny Møllegårds lejligheder. For 1,5 år siden blev den unge udskrevet fra Ny Møllegård og boede først i sin fars lejlighed og nu sammen med sin kæreste hos sin mor (for at bo billigt og spare penge op til en bolig). Den unge var i udslusningsmodellen i 13 mdr.

Den unge havde den kontaktperson, som hun havde haft, siden hun kom til Ny Møllegård.

3.1 Hvilke kvalifikationer skal en kontaktperson have?

Alle tre interviewede nævner kontaktpersonen, som den person, der betyder mest for dem på linje med forældre og kærester.

En af de unge stolede ikke på kontaktpersonen i starten og kunne ikke lide vedkommende. Men hun lærte hurtigt at hun kunne stole på kontaktpersonen, og at vedkommende ikke kun var flink for pengenes skyld. Selv om kontaktpersonen havde fri, så ringede han alligevel og den unge kan også ringe til kontaktpersonen f.eks. kl. 3 om natten, hvis hun havde det dårligt - uden at han blev sur.

Det er vigtigt for de unge, at kontaktpersonen fortæller om sin familie og sit arbejde (dog ikke om store problemer). De unge kommer derved til at kende kontaktpersonen godt og føler sig trygge ved, at ikke alt handler om dem, og at det ikke hele tiden er de unge, der belemrer kontaktpersonen med sine problemer.

De unge kan lide kontaktpersonerne, fordi de er sig selv, og der er ingen facader. Kontaktpersonerne er der, når de unge har brug for dem - de kan bare ringe, og så hjælper de så meget som de kan. Kontaktpersonerne er der for de unges skyld - ikke for pengenes skyld. De unge oplever, at kontaktpersonerne også kan lide dem. Kontaktpersonerne har tid nok ellers siger de det. Kontaktpersonerne overholder aftaler. Kontaktpersonerne er gode at snakke med.

De unge føler sig ikke kontrollerede.

Som en af de unge udtrykker det:

Jeg kan godt lide kontaktpersonen fordi:

?? Han er så sød.

?? Han kan være alvorlig, glad og sur.

?? Man kan lave så meget sjov med kontaktpersonen og han synes stadig at det er sjovt.

Kontaktpersonerne er økonomisk strenge - men de unge oplever, at det er i orden.

En af de unge finder, at kontaktpersonen kan være for krævende, når hun ikke gider, men skal gøre noget alligevel. Det kommer der ikke altid noget godt ud af.

En ung oplever, at kontaktpersonen stiller mange krav, men at de ikke er urimelige. Kontaktpersonen forventer at man holder de aftaler, man har indgået med ham. Den unge forventer noget af ham og så forventer han også noget af hende.

En ung siger, at en god kontaktpædagog ikke må være for blødsøden eller give for frie tøjler. Han skal virkelig være der for en - man kommer fra et sted (Ny Møllegård), hvor man får hjælp til det hele og til et sted, hvor man skal klare det hele selv. Det er som at falde igennem, ned på et trin som man selv skal styre. Hvis man er for blød, så går det ikke. Man skal holde øje med både det positive og negative. Og have mange samtaler med kontaktpersonen.

2 af de unge nævner, at kontaktpersonen nærmest er blevet som en far.

De unge mener, at en kontaktperson skal være kontaktperson, fordi han har lyst til det og fordi han kan lide den person, han er kontaktperson for.

En af pigerne siger: Hvis han ikke var som han er, ville jeg have sløset mig igennem.

3.2 Hvad er de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen?

Hvordan sker kontakten?

De unge og kontaktpersonerne tage begge ligeligt initiativ til at kontakte hinanden pr. telefon. Kontaktens hyppighed kan være fra dagligt til "når det er højest nødvendigt".

Der er ikke faste aftaler omkring møder og samvær - det aftales løbende.

De unge oplever at de stort set altid får kontakt til kontaktpersonen, hvor de både har kontaktpersonernes privat- og mobiltelefonnumre. Hvis

kontaktpersonen ikke er hjemme eller er på arbejde, ringer kontaktpersonen tilbage så snart det er muligt. Det har de unge det rart med at vide, og oplever at det gør det hele meget nemmere, hvis der sker noget akut, at man bare kan ringe.

Mødestederne er mest hos de unge eller på Ny Møllegård.

Hvad består opgaverne og samværet i?

De unge og kontaktpersonerne går ud og spiser eller drikker kaffe, køber tøj, går i biografen, bowler, kontaktpersonen tager med de unge hjem til forældrene, de unge er med kontaktpersonerne til f.eks. grillaften i deres hjem og de unge tager på Ny Møllegård f.eks. for at få vasket tøj og får samtidig en snak med kontaktpersonen.

De unge bruger ligeledes kontaktpersonerne i forbindelse med at udfylde skemaer fra det offentlige.

De unge oplever, at de kommer til at kende kontaktpersonerne på en anden måde gennem samværet end da de boede på Ny Møllegård, da de er sammen med kontaktpersonerne alene og ikke sammen med de andre unge på Ny Møllegård.

De unge har fået hjælp fra Ny Møllegård med praktiske ting i forbindelse med flytning. F.eks. hjælp til at købe møbler, pedellen har malet lejligheden osv.

En ung har oplevet at skulle til jobsamtale eller eksamen og ikke troet på at hun kunne klare det. Kontaktpersonen har stået uden for døren ved eksamener og det virkede beroligende. Ellers ville hun ikke have gået til eksamen.

En ung har brugt kontaktpersonen i forbindelse med en sygemelding på arbejdet. Hun fik gode råd og viden om, hvor man skulle henvende sig osv. Ting som man ikke har en chance for at vide, da man ikke lærer om det andre steder.

De unge drøfter meget med kontaktpersonen, hvilken uddannelse de skal tage, hvilket skaber afklaring.

De unge bruger kontaktpersonen i forbindelse med økonomi f.eks. hvis de ingen penge har, og kontaktpersonen kan bevilge et lån.

I forbindelsen med en fødsel ringede den unge til kontaktpersonen kl. 02.30 om natten for at fortælle, at hun var blevet mor - det havde kontaktpersonen sagt at hun skulle. Kontaktpersonen besøgte hende to gange på sygehuset, hvilket den unge var imponeret over.

En af de unge ønsker ikke at være sammen med kontaktpersonen for lang tid af gangen, da pædagogisk snak kan gå den unge på nerverne. Pædagogerne

ved godt hvad der er rigtigt og forkert - det er ikke altid ok at høre på. Den unge siger selv fra, hvis hun synes kontaktpersonen bliver "for meget".

Hvornår og til hvad har de unge mest brug for kontaktpersonen?

De unge har mest brug for kontaktpersonen i forbindelse med personlige problemer, følelsesmæssige problemer, hvis de er kedede af det og der er behov for at få tingene drøftet.

Den gode snak

De unge føler, at de kan snakke om stort set alt med kontaktpersonen. Dog kan der være særlige pige-problemer, hvor de unge helst vil snakke med andre kvinder, hvis de har en mandlig kontaktperson.

De unge oplever, at de har mange gode snakke med kontaktpersonerne - også når de har det dårligt med sig selv. De unge er meget tilfredse med samtalerne, og synes ikke de kan blive bedre. Kontaktpersonerne kender efterhånden de unge godt, og ved hvad de har brug for.

De unge finder, at de i samtalerne får tanker, som de ellers ikke ville have tænkt, og at det giver nogle anderledes diskussioner med kontaktpersonen. Kontaktpersonen giver aldrig svarene/resultaterne - dem må de selv finde, hvilket de unge synes er rart.

Den gode snak med kontaktpersonen er, når kontaktpersonen og den unge har snakket om mange forskellige ting - hele verdenssituationen, og hvad den unge føler og tænker om det hele, og at man har fået givet udtryk for, hvordan man har det.

Den gode snak kan handle om, at hvis man har noget som man virkelig gerne vil, men som man ikke er sikker på er rigtigt, så at få det drøftet med kontaktpersonen.

De unge føler sig ikke kontrollerede eller omklamrede af kontaktpersonen.

De unges moral

Hvis de unge står i en situation og egentligt godt ved, at det de lige skal til at gøre er forkert - så foretager de ikke denne handling, da de oplever at deres sunde fornuft eller samvittighed stopper dem, og at de godt ved, hvad der er rigtig og forkert. De unge mener, at kontaktpersonen og det at have boet på Ny Møllegård har hjulpet dem til selv at kunne danne en sund fornuft, en samvittighed og de har lært af de fejl, som de har begået.

En af de unge fortæller: "Jeg har været en af de "nemme", i forhold til det jeg har set de andre gøre - f.eks. ikke at komme hjem til tiden, ryge hash osv. Der har jeg ikke gjort - jeg ville have haft dårlig samvittighed. Kontaktpersonen og min mor har lært mig, hvad der er rigtig og forkert. Det vil altid ligge i baghovedet og jeg vil helst have god samvittighed altid".

De unges problemløsning

De unge kan nogle gange ikke overskue situationen eller bliver stressede. Der er mange ting, der skal gøres og det er svært at sige fra. I de situationer eller hvis de unge er i tvivl om noget, tænker de tingene meget nøje igennem før de retter henvendelse til kontaktpersonen. Dog - hvis det handler om økonomiske problemer, så kontakter de unge straks kontaktpersonen. En ung siger: "Jeg prøver først selv at løse problemet, men give gerne op efter 20 minutter og ringer til kontaktpersonen".

Netværksskabelse i uddannelsen/på arbejdet og i fritiden

Uddannelse/arbejde:

I forbindelse med uddannelse eller arbejde, har de unge skullet lære nye mennesker at kende og forsøge at skabe sig et netværk. Det er forskelligt, hvorledes de unge har oplevet denne periode.

En synes at det er gået fint - hun kender og snakker godt med 3-4 af hendes medstuderende og hilser på ca. 10. Hun oplever, at hun er blevet godt modtaget, fordi hun selv er åben og indleder snakke med sine medstuderende.

En ung bryder sig ikke om at skulle lære nye mennesker at kende. Det er svært at vide, hvad man skal gøre ved sig selv og hvornår man skal blande sig med de andre. Det er oftest de andre medstuderende, der må komme til den unge. Den unge har mødt nogle der ikke kunne lide hende. Hvis folk ikke kan lide hende, er det deres problem og de behøver ikke snakke med hende. Den unge startede på uddannelsen sammen med en anden pige fra Ny Møllegård, hvilket var rart.

På arbejdspladsen og i uddannelsen oplever en ung at være blevet modtaget med skepsis. Arbejdskolleger og klassekammerater har ment, at det måtte være den unges egen skyld, at hun har været på døgninstitution og ikke forældrenes. Den unge har diskuteret med mange, da de ikke kan forstå, at det kan blive så slemt for et barn, at det er nødt til at sige fra over for sine forældre. Dagligdagen bliver en stor sorg, hvor man ikke kan holde ud at se sine forældre. Mange kolleger er selv forældre og spørger den unge, om det ikke var hende, der havde et teenage-problem. Den unge er gået ind i denne dialog og tror aldrig at den bliver stoppet, for når først man er blevet stemplet, så ændrer folk ikke mening.

Fritiden:

De unge oplever at have få, men gode venner som de har fået fra tiden på Ny Møllegård eller i forbindelse med uddannelse. De har få bekendte, som måske kan blive til venner. En stor del af fritiden tilbringes sammen med vennerne.

En af de unge har gode naboer, som hun løbende snakker med. To af de unge kender ikke sine naboer, hilser ikke på dem og synes ikke det er nødvendigt.

De unge kan kede sig særlig om aftenen eller i forbindelse med ferie.

De unge føler sig ikke ensomme, da der altid er nogle at henvende sig til. De kan godt føle sig som de eneste i verden, at de står alene og er kede af det en gang imellem. Så ringer de til kontaktpersonen.

Hvis det var muligt ville de unge gerne deltage i fritidsaktiviteter, men de oplever det som værende for dyrt.

3.3 Hvad sker der i de unges frigørelsesproces?

Det sværeste for de unge i forbindelse med at blive voksen har været, at de pludselig skulle klare sig selv og tage ansvar for så meget. Være sikker på at regningerne bliver betalt, selv rydde op og selv lave mad.

Der er flere udgifter - tandlæge, forsikring osv. Det giver mange bekymringer og det er svært. Man er vant til sløseri og have rigeligt med penge. Man bliver nødt til at lære at være mere selvstændig og ikke være afhængig af andre hele tiden. Det har været svært ikke at blive forkælet mere.

De unge mener, at det er deres eget ansvar at få et godt liv. Det er dem der bestemmer, men kontaktpersonen hjælper dem til at tage de rigtige beslutninger.

De unge fortæller om deres frigørelsesproces:

?? De første 2 måneder, jeg boede alene var dejlige. Jeg følte mig fri til at gøre, hvad jeg ville. Jeg kunne gå til fester og selv bestemme, hvornår jeg ville tage hjem.

Men efter 2 måneder blev det kedeligt, men der kom en anderledes fred og ro, og nu kan jeg slappe af.

Jeg begyndte dog på et tidspunkt at tage hash og speed, hvilket jeg er stoppet med. Jeg lærte, at man skal tænke over tingene og løse problemerne - ikke gemme dem væk.

?? En anden fortæller at kontaktpersonen er skyld i at hun er kommet så langt som hun er. Kontaktpersonen satte hende i gang. Hun var ked af det, da hun kom til Ny Møllegård og troede ikke at hun havde en fremtid. Kontaktpersonen gav hende "sparket" til at sige, at nu må måtte hun tage sig sammen.

I dag har den unge fået et godt forhold til sine forældre. De har ikke så mange bekymringer mere. Den unge tror selv, at hun ikke har været "nem" og at forældrene nu synes, at hun er blevet nemmere. Den unge kan selv tackle problemerne nu og der er ikke så mange af dem.

?? I starten da den unge flyttede, ringede kontaktpersonen tit og spurgte hvordan hun klarede det med mad, tøj, regninger osv. Det irriterede den unge, men i dag kan hun godt se, at det var i orden.

Efterhånden trak han sig tilbage og den unge skulle tage kontakt til ham. Den unge er ikke afhængig af at kontaktpersonen ringer mere, men hun ringer tit for at høre, hvordan han har det. Selv om den unge ikke længere er indskrevet - kan hun altid ringe og få fat på kontaktpersonen, hvilket hun har det godt med. Kontaktpersonen bruger nu sin fritid, og den unge snakker lige så meget med kontaktpersonen og de andre pædagoger på Ny Møllegård nu som før. Nogle gange en gang pr. mdr. og andre gange ugentligt. Nu er det mest telefonsamtaler.

3.4 Kontaktpersonordningen - hvor længe skal den vare?

Af de to unge, der stadig har en kontaktperson, mener den ene ikke, at hun nogen sinde kommer til at kunne undvære kontaktpersonen. Det har hun ikke lyst til. Kontaktpersonen har altid været der, lige siden hun flyttede ind på Ny Møllegård. Kontaktpersonen er blevet en ven. Om hun så blev 50 år ville hun stadig komme forbi og hilse på kontaktpersonen.

Den anden ved ikke om hun nogen sinde kommer til at kunne undvære sin kontaktperson. Lige nu har hun meget brug for ham - selv om hun godt kan synes, han er træls nogen gange.

3.5 De unges vurdering af udslusningsmodellen.

For en ung var den sidste tid på Ny Møllegård "rodet", og den unge havde i en periode på 6 mdr. ingen kontaktperson. Den unge mener, at kontaktpersonen skal være tilknyttet hele tiden under udflytningen.

En ung mener, at samtalerne med kontaktpersonen ikke skal ske på Ny Møllegård, hvor der er for megen uro, men i de unges hjem.

En ung nævner hvor svært det er at få styr på sin økonomi, med de ca. 3.000 kr. man får fra kommunen. Der er kun kr. 300 tilbage, når regningerne er betalt.

En ung finder, at det bedste projekt, der er sket på Ny Møllegård var at hun fik mulighed for at kunne bo selv før udflytning. Hun skulle selv lave mad, handle, stå op om morgenen osv. Det var en god forberedelse. Den unge tror ikke hun ville have klaret det uden denne tid. Den unge kunne ikke se noget positivt, da hun kom til Ny Møllegård for 4 år siden. Når hun ser tilbage så ser hun kun det positive.

De unge oplever, at det har været godt at have den samme kontaktperson i så mange år.

Hvis de unge selv kunne bestemme, hvad de ville bruge deres kontaktpersoner til, så har de ingen ønsker om ændringer. Det skal være som det er - kontaktpersonerne kan ikke gøre andet end de gør.

3.6 Hvad ønsker de unge sig af fremtiden?

Om deres fremtid siger de 3 unge:

"Om 5 år er jeg færdig med HF og læser videre til socialrådgiver. Jeg har ikke flere børn og bor sammen med mit barns far".

"Jeg ved ikke hvad jeg laver om 5 år. Jeg kan ikke lide at tænke over fremtiden – det gør mig stresset. Jeg vil gerne blive bedre til at læse og skrive".

"Jeg tør ikke svare på, hvad jeg arbejder med om 5 år. Jeg drømmer om et lille sødt hus på landet, hvor jeg bor måske med min kæreste - måske mand og en lille pige".

4. Forstanderens kommentarer og perspektiver

Forstanderens opgaver i udslusningsmodellen har været at sikre, at rammerne for projektet er til stede, være tovholder på forløbene med de unge og yde supervision. I starten blev supervision ydet systematisk hver anden unge, og gik efterhånden over til supervision efter behov. Supervisionen har omhandlet, hvordan kontaktpersonerne har det personligt i forhold til den indsats, de skal yde omkring de unge.

Når arbejdet sker på Ny Møllegård, har pædagogen stor magt. Når der arbejdes med de udeboende unge, har pædagogen betydelig mindre magt og det kan være svært at vurdere sin indsats i forhold til de resultater, man gerne vil opnå. Kontaktpersonen kan synes, at han/hun knokler løs og mener at det er hans/hendes ansvar at værelset er i orden, kontaktpersonen kan synes det er for galt, at kæresten bor der hele tiden osv. Det er nødvendigt for kontaktpersonen at være klar over egne normer og valg. Hvordan var kontaktpersonen selv som ung, er det samværet med kontaktpersonens egne børn der spejles i forhold til de unge osv.

Forstanderens vurdering af udslusningsmodellen

Det har betydet alt, at Ny Møllegård har haft en udslusningsmodel. Det har ændret medarbejdernes forhold til de unge fuldstændigt – nu har Ny Møllegård de unge på mange niveauer i deres personlige udvikling, og de kan bruge Ny Møllegård på en anden måde og stadig være en del af fællesskabet.

Medarbejderne kan se, hvor betydningsfulde de egentligt er.

Tidligere var udslusningsarbejde noget man gjorde med venstre hånd eller når man havde fri.

Kontaktpersonordningen - hvor længe?

Det er nødvendigt at kontaktpersonen kan være tilknyttet så længe den unge har brug for kontaktpersonen. Det kan gå "op og ned" for den unge, og det skal modellen kunne tage højde for ved at indeholde en måske årelang fleksibilitet. Kontaktpersonen skal også kunne klare tilbageskridt for den unge og blive ved med at stille op.

En god udslusning for den unge?

En god udslusning for en ung er når den unge synes at forløbet har været godt, og der ikke længere er behov for kontaktpersonen. Når den unge er på toppen af situationen, kan klare sig selv og har fået andre relationer f.eks. andre netværk, hvor vennekredsen kommer til at betyde mere og mere.

Den optimale udslusningsordning - pædagogisk og lovgivningsmæssigt?
Servicelovens efterværsparagraf er god. Det skal dog være muligt efter et afsluttet forløb at indgå en ny aftale, hvis den unge har brug for det.

Det er vigtigt at den unge ikke føler, at der sker en afvikling, men at den unge selv kan arbejde med at indgå i andre bæredygtige relationer på det niveau, hvor man er og selv kommer frem til, at det ikke er nødvendigt med kontaktpersonen mere.

Det er vigtigt at kontaktpersonen er en person som den unge kender og har tillid til fra opholdet på Ny Møllegård.

Sammenskrivning og evaluators konklusioner og vurderinger

Formålet med projektet var at sikre de unge en social- og arbejdsmæssig integration gennem udvikling af en udslusningsmodel.

Kontaktpersonerne var "klædt på" til opgaven gennem projekt "Personaleudvikling på Ny Møllegård", hvor der indgik en analyse af de unges værdier i forhold til Ny Møllegård, temadage om relationerne til de unge med oplæg ved fagkonsulenter og efterfølgende dialog samt implementering af nye metoder og refleksioner i praksis. I projektførløbet modtog kontaktpersonerne løbende supervision efter behov - dog var supervisionen systematiseret i starten af projektet med fast supervision hver anden uge.

Evaluator: Et projekt som "Personaleudvikling på Ny Møllegård" har styrket kontaktpersonernes faglighed og identitet som pædagoger, hvilket har været medvirkende årsag til opnåelse af projektets resultater. "Personaleudvikling på Ny Møllegård" indeholdt dog ikke særlige problematikker omkring at være kontaktperson, hvorfor det kan anbefales på baggrund af herværende evaluering, at der udvikles faglige temadage vedr. "at være erstatningsfar- eller mor?", at arbejde i de unges hjem og grænser for "omklamring". Det kan overvejes at strukturere supervisionen, således at den kan ydes både efter behov og med fastlagte intervaller.

Evalueringen har haft fokus på udslusningsmodellens struktur, kontaktpersonernes kvalifikationer, de socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen, de unges frigørelsesproces, kontaktpersonordningens varighed og modellens betydning for de unge.

Fakta: Udslusningsmodellen på Ny Møllegård har for de unge bestået af et forløb i en udslusningsbolig beliggende på Ny Møllegård, og når den unge fraflyttede Ny Møllegård, er der blevet indgået aftale om en kontaktpersonordning med kommunen stadig som en del af opholdet på Ny Møllegård (differentieret ydelse).

De unge giver udtryk for at tiden i udslusningsboligen har lært dem en del om at bo selv, men at ansvaret og de praktiske opgaver alligevel har været overvældende ved udflytning til egen bolig. Særligt har det været svært at få styr på økonomien.

Evaluator: Det synes umiddelbart svært at skabe fuldstændige autentiske forhold i en udslusningsbolig, der er placeret på Ny Møllegård, hvor der stadig er medarbejdere tæt på og hvor de unge ikke selv er ansvarlige for deres økonomi. Ny Møllegård kan overveje at arbejde videre med at gøre opholdet i udslusningslejligheder endnu mere autentisk.

Aftalen har indeholdt 10 kontaktpersontimer pr. uge. Samtlige interviewede har brugt flere timer, da de oplever sig som moralsk forpligtede overfor de unge og ikke vil svigte dem.

Kontaktpersonerne har været pædagoger, som de unge har kendt gennem lang tid fra opholdet på Ny Møllegård, hvilke de unge mener, har haft stor betydning.

Evaluator: Det kan anbefales, at der sker en mere realistisk vurdering af det faktiske timeforbrug, da risikoen bliver en uhensigtsmæssig stor arbejdsbyrde for kontaktpersonerne med risiko for nedslidning/udbrændthed.

Evaluator: Afslutningsvis vedr. udslusningsmodellens struktur kan det konkluderes, at modellen som udviklet i projektet med en "øvelejlighed" og en fast tilknyttet kontaktperson der er kendt af de unge, er en særdeles velegnet struktur. De unge får mulighed for at prøve at bo selv og de opnår tryghed i en kaotisk flyttetid gennem et menneske, der kender dem godt. Der er opnået kontinuitet og stabilitet i overgangen til egen bolig.

Ifølge kontaktpersonerne skal deres kvalifikationer være følgende:

- ?? At evne at give de unge "albuerum" – kontaktpersonen må ikke være overbeskyttende og omklamrende.
- ?? At vide hvem man selv er, kende sine normer og holdninger og turde være sig selv.
- ?? At turde sige til og fra og turde snakke om problemerne.
- ?? Være troværdig.
- ?? Fortælle om sig selv og sin familie.
- ?? Kunne yde betingelsesløs omsorg.
- ?? Overholde aftaler.
- ?? Have tid nok.
- ?? Tage samtalerne, når lejlighed byder sig og lade kontoret flyde.

Kontaktpersonerne kan opleve det svært at sætte grænser for involvering. De unge kan let blive deres plejebørn.

De unge mener at kontaktpersonernes kvalifikationer er:

- ?? At kontaktpersonerne ikke er flinke kun for pengenes skyld.
- ?? At de fortælle om dem selv og deres familier.
- ?? At de er sig selv – der er ingen facader.
- ?? At kontaktpersonerne er der, når de unge har brug for dem og har tid nok.
- ?? At der ikke er for blødsødne – men stiller rimelige krav.
- ?? At de kan lide de unge.
- ?? At de er gode at snakke med.
- ?? At de har lyst til at være kontaktpersoner.

De unge oplever, at kontaktpersonerne nærmest er blevet som forældre for dem.

Evaluator: Kontaktpersonerne har formået at være "ordentlige voksne" (som bl.a. beskrevet i DPU – Ungdomspædagogisk Forsknings- og Udviklingscenters Mønsterbrydningsprojekt), og der er overensstemmelse mellem de unge og

kontaktpersonernes opfattelse af, hvad en god kontaktperson er. Kontaktpersonerne har formået at udvikle de kvalifikationer, som de unge har brug for.

Der skal til stadighed være en åben dialog omkring "forælderrollen". Relationen mellem kontaktpersonerne og de unge vil aldrig kunne erstatte "blodets bånd", men kontaktpersonerne kan være de personer som yder ægte og betingelsesløs omsorg til de unge, hvilket de unge har oplevet er sket i projektet.

De socialpædagogiske opgaver og metoder i udslusningsmodellen består i at deltage i aktiviteter sammen med de unge, som sker på de unges præmisser og som de unge finder betydningsfulde, og det har typisk været samtaler i de unges hjem, på Ny Møllegård eller i forbindelse med at man er gået ud og spise sammen. Også gerne grænseoverskridende aktiviteter for de unge. De daglige telefonsamtaler er også vigtige. Der er ikke faste aftaler omkring møder og samvær - det aftales løbende. De unge oplever at komme til at kende kontaktpersonerne på en anden måde gennem samværet, end da de boede på Ny Møllegård, da de er sammen med kontaktpersonerne alene og ikke sammen med andre unge.

De unge finder, at de kan snakke med kontaktpersonerne om stort set alt, og de unge er meget tilfredse med samtalerne, da de oplever, at kontaktpersonerne kender de unge godt og ved, hvad de har brug for.

Kontaktpersonernes arbejde har også bestået i at støtte og vejlede den unge i dagligdags gøremål lige fra kontakten til de offentlige myndigheder og til følelsesmæssige problemer.

En af de væsentligste opgaver har været at støtte de unges personlige udvikling og hjælpe dem med at finde balancerne i de mange problematikker. Det er sket ved at kontaktpersonerne altid har været der for de unge døgnet rundt, har været vedholdende i kontakten og har kunnet stille afklarende og erkendelsesfremmende spørgsmål. De unge oplever, at det giver tryghed, at de kan komme i kontakt med kontaktpersonen, hvis der sker noget akut.

De unge mener, at opholdet på Ny Møllegård og kontakten til kontaktpersonen har lært dem, hvad der er "rigtigt og forkert" - den gode samvittighed.

Kontaktpersonernes arbejde har været hele tiden at bekræfte de unge i, at de er gode nok og at de godt kan, samt at skabe tryghed ved hele tiden at stå til rådighed.

Kontaktpersonerne skal ikke løse problemerne for de unge, men gennem spørgsmål til de unge og gennem historier fra sit eget liv, få dem til at erkende behovet for ændringer og selv fremkomme med konklusioner på løsning af problemerne, hvorefter kontaktpersonen skal støtte de unge i at vælge og gennemføre den bedste løsning. Kontaktpersonen må huske på, hvad der er sket i de forskellige situationer, og sikre at udviklingen sker i den unges tempo og når den unge er klar til det.

Kontaktpersonerne oplever at må respektere, hvad de unge synes er et værdigt liv, hvilket kan være i opposition til kontaktpersonens egne normer. Kontaktpersonerne kan acceptere de unges livsstil, såfremt de kan se, at de unge trives.

En væsentlig opgave er at skabe netværk for de unge, hvilket er meget svært og kun få af de unge formår at få venner. De unge kommer ofte på besøg på Ny Møllegård og søger de kendte og trygge rammer, hvor der altid er andre at snakke med. De unge føler sig ikke ensomme.

Kontaktpersonerne forsøger at presse de unge til at deltage i fritidsaktiviteter og være aktive ved lokale arrangementer i deres lokalområde samt ved opfordringer til at invitere bekendte. De unge finder, at det er for dyrt at deltage i fritidsaktiviteter.

Kontaktpersonerne har også opgaver omkring kontakt til skole eller arbejdsplads for at sikre at de unge passer deres uddannelse eller job.

Kontaktpersonerne arbejder primært i de unges hjem, hvilket kræver at man arbejder på de unges vilkår og respekterer, at det er de unges liv og hjem, og aldrig "maser sig på".

Evaluator: Kontaktpersonernes opgaver er at være med "hele vejen rundt" fra de personlige til de praktiske forhold, og være det hele døgnet rundt. Det er den nære relation, der gennem flere år er bygget op og hvor den unge har tillid til kontaktpersonen, der er kernen i modellen. Kontaktpersonen må være klar over sit eget værdisæt og normer og ikke projicere disse overfor den unge, men lade den unge selv udvikle sine normer og værdisæt i samspil med andre unge, kolleger osv. Den unge må selv erkende, at accept fra og samvær med andre betyder noget og finder sin egen trivsel i balancepunktet mellem det individuelle og det fælles.

Kontaktpersonerne har opnået at præge de unge til en sund fornuft og ønsket om at have en god samvittighed. Det er fortsat kontaktpersonernes opgave at få de unge til at reflektere over deres egen livssituation og hjælpe dem til at træffe de rigtige valg og tage ansvar for de medfølgende handlinger.

Den største udfordring for kontaktpersonerne er at støtte de unge i at opbygge personlige og sociale netværk gennem fortsat at få de unge til at tro på, at de er gode nok og at de har noget at tilbyde andre mennesker.

Det kunne overvejes at indlægge "en pose penge" til fritidsaktiviteter i kontaktpersonordningen, da økonomi er en barriere for at engagere de unge i fritidsaktiviteter.

Kontaktpersonerne oplever i de unges frigørelsesproces, at de unge i starten meget spørger om kontaktpersonens mening om de forskellige udfordringer. Efterhånden handler det mere om holdningssnakke, hvor de unge har brug for en person at spille bold op ad, og én der kan skabe systematik i den unges tanker.

Efterhånden begynder de unge selv at træffe beslutninger og der går længere og længere tid imellem, at de unge har brug for kontaktpersonen.

Dog oplever kontaktpersonerne, at der kan gå meget lang tid, før den unge frigør sig helt fra kontaktpersonen.

Det sværeste for de unge i frigørelsesprocessen har været at skulle klare sig selv og tage ansvar for økonomi, indkøb, madlavning, uddannelse, arbejde osv.

Det er meget individuelt, hvor længe kontaktpersonordningen skal vare. Den var tænkt at skulle vare så længe den unge har brug for det, men lovgivningsmæssigt er muligheden udtømt, når den unge fylder 23 år.

Det skal være muligt at indgå en ordning der tager højde for en måske årelang fleksibilitet, hvor en ung f.eks. kan genindskrives til kontaktpersonordning, hvis det bliver nødvendigt.

De unge tvivler på, at de nogensinde kommer til at slippe deres kontaktperson helt.

Evaluators kommentar: Kontaktpersonen har haft meget stor indflydelse på den unges udvikling, og spørgsmålet er om frigørelsesprocessen nogen sinde afsluttes. Kontaktpersonordningen burde udvikles, så antallet af kontaktpersontimer gradvis blev minimeret, og der burde udvikles målbare kriterier for, hvornår en ung er succesfuldt udslust fra en døgninstitution. Som kontaktperson må man forvente, at forholdet til den unge kan være livslangt primært på venskabsbasis. Kontaktpersonerne er nødvendige omsorgsgivere i en periode af de unges liv, hvor ingen andre har kunnet magte denne opgave, men målet er at den unge frigør sig fra kontaktpersonen i takt med at andre netværkspersoner - herunder evt. forældrene tager over.

Den unge kan dog have brug for at vide - måske livslangt, at man kan kontakte kontaktpersonen både i forbindelse med problemer og for bekræftelse af, at man stadig er god nok.

Kontaktpersonerne vurderer, at udslusningsmodellen er god og velfungerende. Modellen kræver et personligt engagement i den unge, at modellen er fleksibel ved at man kan stå til rådighed for den unge ved akutte problemer, at der er mulighed for supervision og at der afsættes flere kontaktpersontimer pr. mdr. Kontaktpersonerne oplever at være moralsk forpligtede og bruger flere timer end der er afsat. Kontaktpersonerne vurderer, at tidsforløbet skal være mindst 5-6 år.

De unge vurderer, at den del af modellen, hvor det var muligt at bo i en udslusningslejlighed på Ny Møllegård, har været en god forberedelsestid.

De unge finder, at det har været godt at kunne have kontaktpersonerne i så mange år. Samtalerne skal primært foregå i de unges hjem og ikke på Ny Møllegård.

Evaluator: *At være kontaktperson er et personligt og tidsmæssigt krævende arbejde, hvor det er nødvendigt at kunne prioritere og systematisere i forhold til andre arbejdsopgaver, familieliv m.v.. Det må siges at være en livsstil, hvor der dog skal afsættes de nødvendige ressourcer tidsmæssigt og vedrørende supervision. De unge oplever, at kontaktpersonordningen er uundværlig og har givet dem den støtte, som de har haft brug.*

Perspektiver (evaluator)

I projektbeskrivelsen stod der: "Den kvalitet, at kontaktpersonen på længere sigt skal være en kontinuerlig kontakt til den unge gør, at den unge får mulighed for at stabilisere sig med den nødvendige støtte og vejledning". I projektet er "kontinuerligt" blevet udskiftet med "vedholdende". Det er et nøglebegreb i den pædagogiske praksis i udslusningsmodellen - at kontaktpersonerne altid stiller op, og som det er udviklet og dokumenteret i projektet, også har de nødvendige pædagogiske og personlige redskaber.

Idegrundlaget i udslusningsmodellen var med baggrund i Ungdommens Vel's formål, samt ud fra Servicelovens målsætning og bestemmelser vedr. børn og unge, at kvalificere den kontakt og de metoder, der er afgørende for:

- ☞ At overskueliggøre den unges livssituation og reelle vilkår
- ☞ At de unge erkender og anvender de ressourcer de har, konstruktivt. Trods store omsorgssvigt er de ikke svage, de indeholder mange ressourcer, som de ikke har kunnet anvende positivt.
- ☞ At den unge kommer i "normale" aktiviteter, så det bliver overkommeligt, overskueligt og positivt at deltage.
- ☞ At den unge ansvarliggøres for egen livssituation.

Det kan konkluderes at samtlige 4 punkter er opnået. Dog skal der arbejdes videre med at sikre, at de unge kommer i "normale" aktiviteter, får skabt sig et netværk og bliver engageret i fritidsaktiviteter.

For den enkelte unge var formålet:

- ☞ At imødekomme den unges behov for en kontinuerlig fast voksenkontakt, som rækker udover opholdet på institution.
- ☞ At støtte og hjælpe den unge i udslusningsperioden inden tingene bliver så kaotiske, at den unge kommer i en afmagtssituation.
- ☞ At støtte den unge i at opbygge nære relationer.
- ☞ At støtte den unge i at tage ansvar for eget liv
- ☞ At støtte til at skabe forandringer, der får afgørende indflydelse for den unges senere liv
- ☞ At støtte den unge til en kontakt med sine forældre, arbejde, skole m.v..
- ☞ At hjælpe unge i overgangen fra et ophold på en døgninstitution til et liv i egen bolig.

Også her må det siges at samtlige 7 punkter næsten er nået. Der mangler at den unge formår at opbygge nære relationer til andre end kontaktpersonerne. Men det kræver at det modtagende samfund også er

gearede til at modtage de unge, hvilket særligt én af de unge havde oplevet var problematisk. De unge kan godt indgå i nære relationer, men de har fortsat brug for at blive bekræftet i, at de kan indgå i nære relationer til andre end kontaktpersonen. Kontaktpersonen må fortsat støtte og vejlede i netværksopbygningen.

Det skal særligt bemærkes at kontaktpersonordningen mangler systematisk at kunne dokumentere behovet for det realistiske antal kontaktpersontimer til hver enkelt ung samt succeskriterier for en vellykket udslusning. En effektiv kontaktpersonordning vil i det lange sigte spare samfundet for langt større beløb end udgifterne p.t. vil være til ordningen.

Et af dilemmaerne var ikke at omklamre de unge - men de unge oplever sig ikke kontrollerede/omklamrede, men sætter kontaktpersonerne meget højt. De unge forstår og accepterer, at de selv må finde frem til løsningerne på deres problemer, hvilket de unge må opleve som "at leve" på godt og ondt, og det er vel også det, det hele handler om.

Det viste sig, at det er nødvendigt for kontaktpersonerne at sætte grænser, f.eks. når kontaktpersonerne holdte igen med at åbne sit hjem for de unge, hvilket må være en naturlig og sund grænse. De unge skal have lov til at besøge kontaktpersonen for at få et bedre kendskab til hans/hendes levevis (rollemodel), men kontakten til de unge skal foregå i de unges hjem eller på døgninstitutionen.

At de unge kan bruge en institution som sit barn- og ungdomshjem er en opgave og dimension som døgninstitutionerne må tage på sig. Det er utroligt svært for de unge at skulle bo selv. Det er et stort ansvar og der er mange ting at forholde sig til - og uden et barndomshjem synes det at være endnu sværere. Det arbejde der gennem flere år er sket på institutionen kan vælte på få måneder og den unge kan være på vej ud i en ny social deroute.

Det er det langsigtede relationsarbejde både på det personlige og professionelle plan, der virker.

Udslusningsmodellen har betydet for medarbejderne på Ny Møllegård, at man har kunnet følge de unge hele vejen igennem til et succesfuldt liv og har kunnet tilpasse den pædagogiske indsats efter de erfaringer, man har fået kendskab til gennem udslusningsmodellen. Samtidig har de unge, der kommer tilbage på Ny Møllegård, været uvurderlige rollemodeller for de yngre unge.

Der er brug for yderligere at kunne systematisere, dokumentere og opstille individuelle modeller og kriterier for, hvad der er en succesfuld udslusning og integration på arbejdsmarkedet, i uddannelsessystemet og i fritidslivet samt personligt og socialt for unge på institution. Også således at der ikke er tvivl om, hvor længe kontaktpersonordningen skal vare.

Gennem projektet har man praktiseret en betingelsesløs omsorg, og man har fundet frem til og praktiseret "fagets socialpædagogiske kerne". Ny Møllegård og kontaktpersonerne burde formidle de udviklede metoder i projekt "Når den unge flytter "hjemmefra"" til hele det pædagogiske felt. At være pædagog er ikke "kun" et arbejde - det er at få lov til at udleve sin medmenneskelighed, og vide at når man opbygger relationer til de unge, så kræver det vedholdenhed - måske livslangt. Den pædagogiske stolthed og identitet er indenfor rækkevidde.

Enhver døgninstitution burde have en udslusningsmodel som praktiseret på Ny Møllegård med de småjusteringer, som kan gøre modellen endnu bedre.

Lovgivningsmæssigt er der mulighed for i kombination med politisk og økonomisk vilje i kommunerne og amterne, gennem erfarings- og vidensudveksling mellem døgninstitutioner og med vedholdende, fagligt og personligt kvalificerede kontaktpersoner, at hjælpe et meget stort antal unge til et liv med selvforsørgelse og trivsel for dem og deres børn.

**Spørgeramme til interview af de unge i forbindelse med projekt:
Når den unge flytter "hjemmefra"**

Indledning

1. Alder, køn, uddannelse, beskæftigelse?
2. Hvordan bor du? Alene eller sammen med andre?
3. Hvor længe boet selv?
4. Hvem har du kontakt til på NM?
5. Hvem er din kontaktperson?
6. Hvor lang tid pr. uge? Ca. 10-20 timer pr. mdr. Er det ok?
7. Hvordan synes du at en god snak med din kontaktpædagog skal være?
8. Er det tit sådan?
9. Hvad mangler?
10. Hvem tager kontakt til hvem?
11. Kan du altid få fat på kontaktpædagogen?
12. Hvordan beslutter I hvad I skal gøre sammen?
13. Laver I aftaler (skriftlige/mundtlige) om hvad I skal gøre sammen? Hvad aftaler I?
14. Overholder I begge to disse aftaler?
15. Hvad laver I når I er sammen? Er det godt, sjovt - hvad får du ud af det?
16. Ringer I tit sammen? Hvor ofte? Hvad betyder det for dig?
17. Hvor tit mødes I? Hvad betyder det for dig at I mødes?
18. Hvad betyder mest for dig - et telefonopkald eller at I mødes? Kombination?
19. Hvornår har du mest brug for din kontaktpædagog?
20. Er din kontaktpædagog nogle gange for krævende?
21. Føler du dig kontrolleret? Hvad skal der til for at du ikke gør det?
22. Hvad snakker I mest om? Kan I snakke om alt?

23. Hvor godt kender du din kontaktpædagog? Fortæller han/hun om sig selv?
24. Hvis du er i tvivl om noget - hvad gør du så? Prøver du selv at løse problemet eller kontakter du kontaktpersonen?
25. Hvis du nu f.eks. har problemer med økonomien, hvordan bruger du så din kontaktpædagog?
26. Hvis du helt selv kunne bestemme, hvad ville du gå gerne bruge din kontaktperson til?
27. Kommer du nogen sinde til at kunne undvære din kontaktpædagog? Hvad skal der til?
28. Hvis du nu står i en situation, hvor du egentligt godt ved, at det du lige skal til at gøre er forkert, og du gør det heller ikke - hvad tror du så det var der gjorde at du ikke gjorde det? At du stoppede?
29. Hvordan er du blevet modtaget i din uddannelse/på din arbejdsplads?
30. Hvordan har det været at skulle lære nye mennesker at kende?
31. Hvad har du selv gjort for at komme i snak med dine arbejdskammerater eller medstuderende?
32. Har du mødt nogle der måske ikke synes så godt om dig på dit arbejde eller i din uddannelse? Hvordan tacklede du det?
33. Bruger du kontaktpersonen, når du synes at du har problemer på arbejdet/uddannelsen? Eks.?
34. Hvad laver du i din fritid?
35. Hvordan har det været at komme i gang med det du gør i din fritid?
36. Vil du gerne gøre noget andet?
37. Har du gode naboer? Snakker du med dem? Går i noget sammen? Er det dig der snakker til dem eller er det dem der snakker til dig?
38. Har du nogle gode venner? Hvad vil det sige at have en god ven (nære relationer)? Har du fået nye venner efter du er flyttet? Hvordan har du gjort det?
39. Keder du dig nogle gange? Hvad gør du så?
40. Føler du dig ensom? Hvad skal der til for at komme ud over det?
41. Hvorfor kan du godt lide din kontaktpædagog?
42. Hvad er det han/hun gør, som du synes er godt?

42. Hvilken rolle spiller kontaktpædagogen i at du får et godt liv?
44. Hvem synes du der har ansvar for at du får et godt liv?
45. Bliver du nogle gange forvirret over alt det du skal?
46. Synes du at du kan overskue det du er i gang med lige nu?
47. Hvad har du brug for for at blive mindre forvirret - for at kunne overskue det hele?
48. Er der nogle områder hvor du gerne vil dygtiggøre dig?
49. Nogle ting du gerne vil blive bedre til?
50. Hvad laver du om 5 år - hvad er dit arbejde, dine venner og dine fritidsaktiviteter?
51. Hvor længe har du brug for din kontaktpædagog?
52. Kan du fortælle om en oplevelse siden du er flyttet fra Ny Møllegård, som virkelige har skabt forandring i dit liv? Hvad skete der, hvem havde betydning og hvordan skete det?
Lærte du noget af den oplevelse, der kan få dig til selv at skabe forandringer i dit liv på et senere tidspunkt?
53. Nu har du boet og levet i din egen bolig i mdr./år - hvad synes du der skulle have været anderledes lige da du flyttede fra Ny Møllegård?
54. Hvad skulle have været anderledes fra da du flyttede og frem til nu?
55. Hvem synes du af alle dem du kender - der betyder mest for dig?
I forhold til dig som person?
I forhold til arbejde/uddannelse?
I forhold til fritid?
55. Hvad har været det sværeste ved at skulle blive voksen?
56. Har du nogle gode råd til, hvordan en kontaktpædagog skal være?

Ordet er frit.

Spørgeramme til interview af medarbejdere på ny Møllegård i forbindelse med projekt: Når den unge flytter "hjemmefra".

1. Hvor mange unge, der er i udslusning, er du kontaktperson for? Samarbejde du med andre medarbejdere omkring opgaven?
2. Hvordan skaber du tryghed for den unge, så den unge ønsker at bruge dig, når den unge er fraflyttet Ny Møllegård?
3. Er du rollemodel for den unge? Hvordan?
4. Hvad har den unge brug for af støtte og vejledning, problemløsning i forbindelse med at bo i egen bolig, skolegang, arbejde, fritidsplanlægning, lektielæsning, "økonomistyring" m.v.? Hvordan gør du det?
5. Hvilke aktiviteter deltager du i sammen med den unge? Hvem beslutter hvilke aktiviteter? Hvordan kan du vide om det er meningsfyldte aktiviteter for den unge?
6. Hvordan støtter du den unges personlige udvikling? Hvordan opbygger du den unges selvværd og selvtillid?
7. Hvem indgår i en ungs netværk? Familien? Fritidsaktiviteterne, foreninger, virksomheder, uddannelsessteder osv.
8. Hvordan opbygger du et stabilt og bæredygtigt netværk sammen med den unge?
9. Hvordan er du med til at opbygge nære relationer mellem den unge og relevante personer i netværket?
10. Hvornår er du sikker på at netværket er bæredygtigt?
11. Hvor længe tror du at du skal være kontaktperson?
12. Hvordan kan du se, at nu kan du "slippe" den unge? Eller at det er ok at den unge selv giver slip?
13. Har du deltaget i særlige kurser om at være kontaktperson/netværksopbygger? Betydning?
14. Har du modtaget supervision? Betydning?
15. Hvad synes du der mangler for at udslusningsmodellen er optimal?

Ordet er frit.